

Om orkanen Matthew

Dick Emanuelsson

Varför orsakade orkanen Matthew 500 döda i Haiti, 20 i USA men 0 i Kuba? Det frågade sig få journalister när orkanen avdarrat. Hur medierna rapporterar - från Kuba eller om Kuba från redaktioner på andra sidan jordklotet - beror nästan alltid på tidningens politiska färg. Det konstaterar José Manzaneda, baskisk journalist, specialiserad på Kuba i medierna, främst de spanska.

Under sensommar och höst står de tropiska stormarna och orkanerna på kö på båda sidor om Centralamerika, Karibien och Stilla havet. Varje år dör många när regnbyarna och orkanvindarna sveper in från de haven. Hus rasar ner för kullarna och bergen i Honduras huvudstad Tegucigalpa, och i andra bergiga områden. Det är lika tragiskt varje år att se hur de fattigaste av fattiga förlorar ALLT. Klimatförändringen och förstörelsen av Moder Jord accelererar dessa naturens katastrofer.

Mediernas sociala ansvar

”När vinden och havet hotar att utlösa förödelse, när meteorologernas kontrolltorn avger alarmsignaler, söker sig människorna instinktivt till de nyhetskällor som står till buds”.

Så inleds ett reportage i länsstidningen Venceremos i Guantánamo i östra Kuba, där orkanen Matthew slog till som hårdast. Rubriken var ”Mot dåligt väder bra journalistik”.

– Men dåligt väder kan också bli dålig journalistik, säger Manzaneda när Flamman ringer upp honom i Bilbao.

– Matthew var den värsta orkanen i Karibien på tio år. I Haiti dog upp till 1000, 20 i USA och fyra i Dominikanska Republiken.

Till Santiago de Cuba anlände kubanska och utländska journalister, som Reuters, CNN och AFP men förbigick att samma orkan inte orsakade något dödsoffer i Kubai trots fruktansvärd materiell förstörelse. Att förklara varför borde vara en skyldighet. Men bristen på politiskt oberoende medier har än en gång förhindrat det.

FN berömmar civilförsvarets insatser

Manzaneda citerar FN:s samordnare för Kuba, Myrta Kaulard. Hon berömmar kubanska civilförsvaret handlande vid naturkatastrofer. ”Vi observerar med stor beundran insatserna för att förbereda, minska orkanens effekter och rädda liv. Det är ett föredöme för resten av världen. Kuba insatser för att skydda liv och byggnader är extraordinära”.

Men, menar Manzaneda, sådana uttalanden återges inte i internationella medier. Han tar två exempel: spanska El País och Miamis El Nuevo Herald. De redogjorde sakligt för Matthews materiella och mänskliga skador i USA och Haiti. Och uttalanden från guvernörer i flera delstater i USA, och från FN och NGOer.

– Men deras artiklar om Kuba präglades av subjektivitet, dramatiska uttalanden från påstådda offer i situationer

av total utsatthet. När de citerade kubanska regeringens uppgifter lade de till ”enligt officiella siffror” för att markera ”bristande trovärdighet”. Medan USA-myndigheters uttalanden lades in i nyhetstext utan att ens ange källan.

Manzaneda småskrattar lite ironiskt när han talar om att den enda nyheten El País hade om Matthews framfart i Kuba var undertecknad av den kända ”dissidenten” Yoani Sánchez. Hon hävdade att ”de statliga hjälpinsatserna för de drabbade tar för lång tid”. Något sådant nämndes dock varken om USA eller Haiti!

”Regeringskonspiration mot Internet”

El Nuevo Herald ifrågasatte hela civilförsvarsystemet och publicerade en artikel av José Daniel Ferrer, ledare för en ”dissidentgrupp” i Kuba..

– Under rubriken “Orkanen Matthew och kubanska regimens lögn” påstod han att när Internet bröts orsakades det inte av orkanen utan gjordes för att undvika att ”alternativa” rapporter skulle komma till omvärldens kännedom. Han påstod också att Kubas medier knappt hade varnat befolkningen för att orkanen skulle komma till Kuba, fortsätter Manzaneda.

Det sista är en helt obegriplig anklagelse för alla Kubas medier varnade hela tiden och utförligt om den annalkande orkanen och följde dess framfart. FNs samordnare Myrta Kaulard nämnde särskilt denna Kubas mediebevaknings stora betydelse för att rädda liv.

Gud hörde bönerna

– Att dessa två skulle erkänna kubanska samhällets insatser för att förebygga skadeverkningarna var helt otänkbart, säger Manzaneda. Därför försökte de desperat hitta en förklaring till varför ingen kuban dog och de fann den i ett gudomligt fenomen.

– José Daniel Ferrer skrev i El Nuevo Herald att östra Kuba ”väntade att Gud skulle göra dem en tjänst. Och som tur var verkar det som om att Gud hörsammade Santiagobornas bön”. El País skribent Yoani Sánchez skrev att “bönerna i Baracoa (centrum för orkanen) ökade i styrka för att allt skulle gå snabbt och utan döda”.

Kuba undsätter Haiti

Redan dagen efter att orkanen passerat Haiti och Kuba flög en kubansk hälsovårdsbrigad till Haiti där koleran hade brutit ut. Brigaden stationerades i kommunen Jeremi som drabbats hårdast av orkanens framfart.

– Vi har med all nödvändig medicin och utrustning. Vi ska organisera våra fem underbrigaders för att stoppa epidemins spridning, sa brigadchefen, epidemiologen Alexis Díaz, till Telesurs utsände.

Efter den fruktansvärda jordbävningen 2010 sände Kuba över 700 läkare och sköterskor till Haiti. I dag är många av dem tillbaka där efter orkanen. se foto sid 13

Dagen innan orkanen slog till mot Baracoa evakuerades alla till säkra byggnader som skolor och daghem.

Förstörelsen blev oerhörd i staden Baracoa, på Kubas östkust. Men till skillnad från i Haiti och USA dog inga i Kuba. Nyckeln ligger hos ett organiserat folk och civilförsvaret, som FN ger en eloge för.

Patrick Dely är en av de närmare tusen fattiga haitier som utbildats till läkare på ELAM. Latinamerikanska Läkarhögskolan utanför Havanna. I bakgrunden tältlägret där 700 kubanska läkare och sjuksköterskor var härbärgerade efter jordbävningen 2010.. Foto Dick Emanuelsson.

Solidarisk insamling till Baracoa se nästa uppslag, sid 14